

Puolisoni on luonnehäiriöinen. Kuulun erään seen seurakuntaan, jossa opetetaan, ettei avioeroa saa ottaa. Korostetaan hyvin voimakkaasti, että ”minkä Jumala on yhdistänyt, sitä älköön ihminen erottako”. Olen kuitenkin itsemurhan partaalla, eikä kukaan käsitä millaisissa olosuhteissa elän. Uskoin aikanaan olevan Jumalan tahdon mennä tämän ihmisen kanssa naimisiin ja seurakuntalaisetkin puhuivat pelkkää hyvää hänestä. Muutaman kuukauden sisällä naimisiin menosta huomasin kuitenkin olevani yhdessä aivan eri persoonan kanssa. Kaikki korostavat kuitenkin nyt sitä, että olen luvannut elää tuon henkilön kanssa lopun elämäni. Minä en kuitenkaan jaksa, vaikka kuinka yrittäisin. Pelkään aivan sanoin kuvaamattomasti tulevaisuutta. Mitä minä voin tehdä, jos seurakuntakin on minua vastaan?

Tämä on todella monen ihmisen hätähuuto. Kuten olemme kirjoituksissamme todenneet, on laajin ongelma luonnehäiriöisyyden suhteen aivan selvästi erilaisissa uskonnollisissa yhteisöissä, missä mitä poikkeavimmin tavoin tulkitaan Raamatun opetusta avioliitosta. Tietynlainen suvaitsevaisuus on voittanut alaa etenkin luterilaisen kirkon piirissä, eikä juurikaan enää kuule siitä, että joku pappi olisi kieltäytynyt vihkimästä eronneita. Vapaissa suunnissa on kuitenkin yhä vielä laaja kirjo uskomuksia, jotka perustuvat mitä erilaisimpiin tulkintoihin Raamatun tekstien suhteen. Osa selittää selittämästään päästyä, osa taas lukee vain kirjaimellisesti sitä, mitä on kirjoitettu juuri niissä kohdissa, mitä kulloinkin on helpoin soveltaa juuri siihen tapaukseen. Perusongelma onkin todennäköisesti siinä, että luetaan aivan liian vähän.

Avioliitto on useimpien kirkkokuntien käsityksen mukaan tärkein asia itse uskon ohella. Siitä tuskin on kiistaa kenenkään mielestä. Mutta jos me todella uskomme näin, niin onko silloin näiden kysymysten kohdalla luettavissa vain se, mitä vuosisatojen aikana on totuttu lukemaan avioliiton yhteydessä? Minä olen viimeinen siinä jonossa, johon ilmoittaudutaan kumoamaan tai muuttamaan totuttuja käsitteitä, koska millään muulla alalla ei voi niin polttaa sormiansa kuin tässä kysymyksessä. Uskon koko sydämestäni, että avioliitto on Jumalan tarkoittama, elämän säilymiseksi ja turvaamiseksi tarkoitettu asia. Avioerossa ei ole yhtään ainoata voittajaa, vaan kaikki osapuolet ovat häviäjiä, ennen kaikkea lapset. Siksi en voi sitä kenellekään suositella enkä tule sitä koskaan suosittelemaan. En myöskään halua luoda jotakin uutta, tähän psykoottiseen aikaan sopivampaa näkemystä avioliitosta. En myöskään halua antaa kovin selviä vastauksia, koska väärinkäsityksen mahdollisuus tällä alalla on niin suuri, erilaisista näkemyksistä johtuen.

Mutta minä esitän vastakysymyksiä, niin että jokainen sitten itse esittää mahdollisen vastauksen tai lisäkysymyksen.

Kun on kysymys selvästi luonnehäiriöön liittyvistä tapauksista, ei meidän tule liialti ihmetellä sitä, jos seurakunnissa ei pystytä asennoitumaan oikealla tavalla näissä kriisitilanteissa. Eiväthän edes mielenterveyden ammattilaiset ole kovin pitkälti selvillä näiden

asioiden laajuudesta ja todellisesta, piiloon jäävästä ominaisuudesta. Kuitenkin vuosikausien kokemuksen ja lukuisten kertomusten perusteella voimme esittää pohdittavaksi joitakin toteen näytettyjä asioita.

Useimmiten vedotaan Jumalan tai virkamiehen edessä tehtyihin sopimuksiin. Siihen legendaariseen ”tahdon” -sanaan.

Kysymys:

Jos kerran on puhe yhteisestä sopimuksesta, niin ketä se koskee? **Ketä se koskee?** Vain toista osapuol-tako? Eikö se koskekaan molempia? Jos toinen osapuoli koko elämällään osoittaa, että hänen tahtonsa rajoittui vain siihen ikimuistoiseen hetkeen papin tai virkamiehen edessä, eikä hän tänään enää millään tavoin osoita tahtovansa, niin voitaisiinko silloin puhua törkeästä sopimuksen rikkomisesta? Voidaanko silloin laatia jonkinlainen uusittu selitys siitä, mitä tuo sopimus sittenkin tarkoittaa – yksipuolisesti vain toisen hyväksi? Tällainen ei voisi olla toteutettavissa min-käänlaisen liiketoimen yhteydessä, mutta avioliitossa se tuntuu olevan enemmänkin sääntö kuin poikkeus.

Niin pitkälti kuin tietomme ja kokemuksemme riittää, voimme sanoa, että näyttää siltä, että useimmat luonnehäiriöisiksi / psykopaateiksi osoittautuneet henkilöt eivät ole aikoneetkaan pitää sopimustaan sen paremmin avioliiton kuin työpaikkansa suhteen. Heillä ei ole ollut aikomustakaan täyttää omaa osuuttaan sopimuksessa, koska se ei yksinkertaisesti kuulu heidän maailmankuvaansa ja olemukseensa. He eivät ole empaattisia, palvelevia, toisen näkökohdat huomioivia ihmisiä, vaan aivan vastakohta. He pettävät sopimuksen jo sen solmimishetkellä, ei ehkä kovinkaan tiedostetusti, vaan oman olemuksensa mukaisesti.

Kun avioliitossa ehkä tärkein seikka, rakkauteen sisältyen, on kyky asettua toisen asemaan, puuttuu tämä ominaisuus luonnehäiriöiseltä. Teki hän petoksensa tietoisesti tai tiedostamatta, niin eikö se kuitenkin ole petos, koska luvattua ei ole tarkoituskaan toteuttaa? Todellinen yhteiselämä ihmisten välillä on vain näennäistä, jos puuttuu empatia ja toisen asemaan asettumisen kyky. Tämän pidemmälti ei itse asiassa ole tarpeen pohtia sitä, miksi avioliitot eivät toimi näissä tapauksissa.

Aivan samoin on työelämän suhteen. Työpaikkaan pyrkiessään luonnehäiriöinen ihminen antaa itsestään mahdollisesti täysin liian positiivisen ja väärän kuvan. Hän ei tule nöyrästi noudattamaan työpaikan sovittuja tapoja ja käytäntöjä, vaan jos hän saisi tuossa hetkessä totuusseerumia, mikä vaikuttaisi luonnehäiriöönkin, sanoisi hän jotakin tähän tapaan: ”Minä olen omasta mielestäni aivan erinomainen henkilö ja tulen olemaan varmastikin koko firman paras työntekijä. Minulla ei ole tarkoitustakaan alistua niihin sovittuihin pelisääntöihin, mitkä täällä vallitsevat, vaan tulette näkemään, että myötäni uudet tuulet alkavat puhaltaa ja kaikki tehdään toisin, etenkin, kun minä istun siinä, missä sinä johtaja juuri nyt istut.”

Sopimuksentekohetkellä ei toki näin ole, vaan mitä lahjakkain tuleva työntekijä olisi vaikka valmis nuolemaan johtajan kengät saadakseen työpaikan, joskin samalla miettien miten kostaisi tämänkin nöyryyksen ensi tilassa.

Tahdon, suostun, teen parhaani! Nämä ovat osoit-
tautuneet sanoiksi, joilla ei useinkaan tunnu olevan
mitään positiivista merkitystä, koska petos piilee jo al-
kuasetelmissa.

Uhri voi siis esittää itselleen kysymyksen: minun-
ko vain on pidettävä viimeiseen asti kiinni sopimuk-
sesta, jota toinen ei alun pitäenkään ole mitenkään
pyrkinyt noudattamaan **eikä aikonutkaan noudat-
taa**? Vaatiiko Jumala minulta jotakin tällaista, vai
olemmeko mahdollisesti ymmärtäneet väärin sen, mitä
meille Raamatusta luetaan? Onko Jumala väärämieli-
syyden puolustaja ja puolesta puhuja? Kannattaako
Hän henkistä väkivaltaa?